

2003-10-15

LS 0307-2142

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkandet **Dentala material och hälsa (SOU 2003:53)**

Föredragande landstingsråd: Bengt Cedrenius

ÄRENDET

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet **Dentala material och hälsa**.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande samt enligt följande:

Allmänt

Utredningen konstaterar att patienterna ofta har en lång sjukdomshistoria med svåra lidanden, många utredningar och behandlingar bakom sig utan större effekt på symptomen. De är storkonsumenter inom vården. Deras livskvalitet är låg, många är sjukskrivna vilket också medför höga kostnader för samhället. Många har så småningom genomgått byte av fyllningar. I flera fall har de rapporterat att deras symptom därigenom avtagit.

Bilagor

1	Sammanfattning	
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2003-09-30
3	Yttrande från patientnämnden	2003-08-20
4	Yttrande från folktandvården	2003-09-23

2003-10-15

LS 0307-2142

Patientgruppens storlek är svår att uppskatta men utredningen framhåller sannolikheten av att cirka 1% av befolkningen kan vara särskilt känslig för biverkningar av dentalmaterial i synnerhet amalgam.

Utredningen redovisar studier där avlägsnande av amalgam visat god effekt hos 70–80% av patienter med långvariga sjukdomssymptom och tidigare låg livskvalitet. Också ur samhällsekonomisk synpunkt är det angeläget att så många som möjligt får snar hjälp. Patientgruppen kostar idag mycket i sjukskrivning, produktionsbortfall, medicinska utredningar och behandlingsinsatser. Även om bara ett fåtal av patienterna skulle bli så bra att de kan återgå i arbete kan samhällsekonomiska vinster ses.

Utredningen som kunskapsöversikt

Landstinget anser att utredningen gjort ett förtjänstfullt arbete med att ta fram ett gediget och aktuellt kunskapsunderlag avseende i första hand amalgam. Utredningen bidrar därmed till arbetet med att utveckla ett förbättrat omhändertagande för den aktuella patientgruppen. Det hade emellertid varit önskvärt om kunskapsöversikten behandlat övriga dentala material mer ingående eftersom alla material kan ge upphov till biverkningar hos känsliga individer.

Utredningen pekar på flera förhållanden som landstinget avser att analysera närmare inom det medicinska programberedningsarbetet. Exempel på förhållanden och frågeställningar som behöver uppmärksammas, utredas och/eller åtgärdas är:

- Kartläggning av behovsläget hos patientgruppen.
- Bemötandefrågor med utgångspunkt i utredningens bilaga med patientberättelser.
- Behovet av utbildning inom landstinget om dentala material och deras biverkningsrisker.
- Frågeställningar i anledning av den miljömedicinska riskvärderingen t ex om det finns anledning att överväga dentalmaterialsanering vid oklara sjukdomstillstånd och vid autoimmuna sjukdomar.
- Jämställdhetsperspektivet. Av patientgruppen är en majoritet kvinnor.
- Behovet av att samla multiprofessionell specialistkompetens för att uppnå en bättre samverkan kring patienter med svårdiagnosticerade sjukdomar i enlighet med utredningens förslag.
- Analys av forskningsbehovet.

Förslagen till ändringar i tandvårdsförordningen

Landstinget stödjer ambitionen om administrativa förenklingar och större enhetlighet i landstingens bedömningar. Det är emellertid angeläget att kraven på medicinsk utredning kvarstår. Vi delar utredarens uppfattning att ersättningar skall kunna avse alla dentala material och inte bara tandfyllningar, en synpunkt som också framförs av Folk tandvården AB. Ut-

2003-10-15

LS 0307-2142

redningens förslag om blanketter, gemensamt utformade för hela landet är bra och understöds särskilt i yttrandet från vår Patientnämnd. Vi bedömer att utredningens beräkningar när det gäller kostnaderna för utbyte enligt nuvarande § 7 är för lågt satta. Med tanke på det faktiska behovet är det landstingets bestämda uppfattning att det krävs ett väsentligt större bidrag från staten inom ramen för det reformerade tandvårdsstödet. Finansieringsprincipen måste gälla fullt ut.

Landstinget vill betona vikten av att den av utredningen föreslagna översynen av rättssäkerhetsaspekterna snarast kommer till stånd. Därvid bör också förhandsbedömningens för- och nackdelar analyseras.

Amalgamavveckling

Kvicksilver har känd toxicitet och allvarliga effekter på hälsa och miljö. En av de stora kvicksilverkällorna är dentalt amalgam. Utredningen visar att 74% av befolkningen har amalgam och att amalgam fortfarande används i relativt stor utsträckning. I utredningens enkät uppgav 20% att de fått amalgam insatt under det senaste året. För information kan nämnas att Folktandvården i Stockholms län år 2002 använde amalgam i 0,8% av fyllningarna inom vuxentandvården. Andra dentala material föreslås alltid som förstahandsalternativ. Sedan flera år används inte amalgam i Folktandvården i Stockholms läns allmänna barn- och ungdomstandvård enligt överenskommelse med beställaren.

Landstinget stödjer utredningens förslag om påskyndande av de mål för avvecklingen av amalgam som tidigare beslutats. Utredningens miljömedicinska riskvärdering utgör ett starkt underlag för omprövning av amalgamets CE-märkning (produktgodkännande i EU).

Landstinget anser att staten skall agera i denna fråga inom EU snarast möjligt.

Ingela Nylund Watz

Bengt Cedrenius

Anders Lönn

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att senast den 15 oktober 2003 yttra sig till Socialdepartementet över betänkandet Dentala material och hälsa.

En sammanfattning över betänkandet bifogas (bilaga).

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören, patientnämnden, länshandikapprådet och Folktandvården i Stockholm län AB.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 30 september 2003 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* som svar på remissen överlämna tjänsteutlåtandet.

Patientnämnden har den 16 september 2003, enligt förvaltningens förslag, avgett yttrande (bilaga).

Länshandikapprådet har den 25 september 2003 avstått från att lämna eget yttrande över betänkandet eftersom handikappföreningarna i länet hänvisar till sina förbunds svar direkt till Socialdepartementet.

Folktandvården i Stockholm län AB har den 23 september 2003 avgett yttrande (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 15 oktober 2003.